

Ponovo ispričan Šekspir

1. *Procep u vremenu*, Dženet Vinterson
ponovo ispričana *Zimska bajka*
2. *Ime mi je Šajlok*, Hauard Džejkobson
ponovo ispričan *Mletački trgovac*
3. *Prznica*, En Tajler
ponovo ispričana *Ukročena goropad*
4. *Novi učenik*, Trejsi Ševalije
ponovo ispričan *Otelo*

Trejsi Ševalije

NOVI UČENIK

PONOVO ISPRIČAN *OTELO*

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tracy Chevalier

NEW BOY

Othello Retold

HOGARTH
SHAKESPEARE

Copyright © Tracy Chevalier 2017

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

„Šekspir nije bio čovek svog doba,
već čovek za sva vremena.“

BEN DŽONSON

Više od četiristo godina Šekspirova dela se izvođe, čitaju i vole širom sveta. Reinterpretirana su za svaku novu generaciju, bilo kao tinejdžerski filmovi, mjuzikli, naučnofantastični filmovi, japanske ratničke priče ili književne obrade.

U projektu *Hogart Šekspir* priznati i rado čitani književnici današnjice obrađuju Šekspirova dela. Ovaj serijal prevodi se u više od dvadeset zemalja.

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Prvi deo

PRE ŠKOLE

*Sladoled voćni sa puno šlaga
Kaži mi kome ću biti draga!*

Di ga je primetila pre svih ostalih. Bilo joj je drago zbog toga, radovalo ju je. Osećala se posebnom jer je bio samo njen nekoliko trenutaka, pre nego što je svet oko njih štucnuo i nije se oporavio do večeri.

Igralište je bilo prepuno pre početka nastave. Dovoljno dece je stiglo ranije, pa su zaigrali školice, fudbal na male goliće i druge igre, koje će se prekinuti čim zazvoni zvono. Sama Di nije poranila – majka ju je poslala nazad u sobu da obuče nešto komotnije rekavši joj da je prosula jaje na majicu, mada Di nije videla ni tačicu žumanceta. Delom puta do škole je trčala, a pletenice su je lupkale po leđima, sve dok je bujica učenika koji idu u istom pravcu nije uverila da ne kasni. Stigla je na igralište minut-dva pre prvog zvona.

Nije imala dovoljno vremena da se pridruži svojoj najboljoj drugarici Mimi i drugim devojkama u preskakanju konopca, pa je krenula prema ulazu u školu s igrališta, gde je gospodin Brabant s ostalim učiteljima čekao da se razredi postroje. Njen učitelj je imao kratku

čtvrtaštu frizuru i stajao je vrlo uspravno. Neko je jednom rekao Di da se borio u Vijetnamu. Di nije bila najbolja učenica u razredu – ta čast pripadala je ukočenoj Pati – ali trudila se kad god je mogla da gospodin Brabant bude zadovoljan, dovoljno da je zapazi, ali ne toliko da je prozovu ulizicom.

Zauzela je svoje mesto u prvom redu, osvrnula se oko sebe i pogledala devojčice koje su i dalje preskakale konopac. Onda ga je spazila, nepomičnog pored vrteške. Četiri dečaka su se vrtela – Ijan i Rod i dvojica iz četvrtog razreda. Okretali su se tako brzo da je Di bila sigurna da će ih neki učitelj zaustaviti. Jednom je jedan dečak odleteo s vrteške i slomio ruku. Dvojica četvrtaka izgledala su preplašeno, ali nisu mogli da obuzdaju vrtešku koju je Ijan stručno ubrzavao otiskujući se nogom od tla.

Dečak pored zaošijane vrteške nije bio obučen nehajno kao ostali dečaci, u farmerke, majicu i patike. Nosio je sive zvoncare od štofa, belu košulju kratkih rukava i crne cipele, nalik uniformi kakvu nose učenici privatnih škola. No, isticao se po svojoj koži čija je boja podsetila Di na medvede koje je videla u zoološkom vrtu kad je pre mesec-dva bila tamo sa školom. Iako ih zovu crnim medvedima, njihovo krzno je zapravo tamnosmeđe i pri vrhu dlake crvenkasto. Uglavnom su dremali ili njuškali hrpu hrane koju im je čuvar istresao u kavez. Tek kad je Rod na njih bacio štap da ostavi utisak na Di, jedan medved se prenuo, pokazao požuते zube

i zarežao tako da su deca ciknula i nasmejala se. Di se nije smejala s njima; namrštila se na Roda i okrenula se.

Novi učenik nije gledao vrtešku, nego je posmatrao zgradu u obliku slova L. Bilo je to tipično zdanje osnovne škole u predgrađu, podignuto pre osam godina, a ličilo je na dve nemaštovito zbijene kutije za cipele od crvene cigle. Kad je Di krenula u predškolsko, zgrada je još mirisala na novo. Sada je pak bila kao haljina obučen mnogo puta, puna mrlja, rupica i tačkica tamo gde je porub popustio. Znala je svaku učionicu, svako stepenište, svaku ogradu, svaku kabinu u toaletu. Znala je i svaku stopu igrališta, kao i igrališta za mlađe učenike s druge strane zgrade. Di je padala s ljuljaške, odirala butine na toboganu i ostajala zaglavljena na vrhu penjalice kad se suviše uplaši da siđe. Jednom je polovinu igrališta proglasila Gradom devojčica, pa su ona, Mimi, Blanka i Dženifer terale sve dečake koji se usude da pređu granicu. Skrivala se s ostalima u ugao pored ulaza u salu za fizičko gde dežurni učitelji nisu mogli da ih vide, pa su isprobavale ruževe, čitale stripove i igrale masne fote. Živela je svoj život na igralištu, smejala se i plakala, zaljubljujivala se, sklapala prijateljstva i stvarala neprijatelje. Bio je to njen svet, toliko prislan da ga je uzimala zdravo za gotovo. Za mesec dana će ga napustiti i poći u nižu gimnaziju.

Sada je neko nov i drugačiji ušao na njenu teritoriju, to je primoralo Di da svoj svet pogleda iznova i odjednom je zaključila da je otrcan, a da je ona u njemu tuđin. Baš kao i on.

Sada je krenuo. Ne krupnim teškim korakom kao medved, nego više kao vuk ili – Di je pokušavala da se seti mrkih životinja – kao panter, ona velika mačka. O čemu god da je mislio – verovatno o tome da je novi učenik na igralištu punom nepoznate dece drugačije boje od njegove – otrčao je do školskih vrata gde su čekali učitelji s nesvesnom samouverenošću osoba koje znaju kako njihovo telo dejstvuje. Di je osetila da je nešto steže u grudima. Duboko je udahнула.

„Vidi, vidi“, rekao je gospodin Brabant. „Čini mi se da čujem bubnjeve.“

Gospođica Loud, takođe učiteljica šestog razreda, zakikotala se stojeći do njega. „Šta je ono gospođa Djuk rekla, odakle je on?“

„Iz Gvineje, mislim. Ili beše iz Nigerije? U svakom slučaju iz Afrike.“

„Kod tebe je, zar ne? Bolje kod tebe nego kod mene.“ Gospođica Loud pogladila je suknju i dodirnula minđuše, možda da se uveri da su još tu. To joj je bila navika kad je nervozna i često je dodirivala minđuše. Uvek je bila uredna, osim kratke plave kose ošišane u bubi-kopf. Tog dana obukla je žutozelenu suknju i žutu bluzu, a na ušima je nosila zelene alke. Cipele su joj takođe bile zelene, s niskim četvrtastim potpeticama. Di i njene drugarice volele su da raspravljaju o garderobi gospođice Loud. Bila je mlada, ali njena odeća nije ličila na ružičaste i bele majice njenih učenika niti na njihove zvoncare od teksasa sa cvetovima izvezenim duž poruba.

Gospodin Brabant je slegnuo ramenima. „Ne očekujem nikakve nevolje.“

„Ne, naravno da ne.“ Gospođica Loud netremice je krupnim plavim očima gledala kolegu kao da ne želi da propusti ni mrvicu mudrosti koja bi joj pomogla da bude bolja učiteljica. „Misliš li da bi trebalo – pa, da *kažemo* nešto đacima o njemu, nešto, šta ja znam, o tome da je *drugačiji*? Da ih podstaknemo da ga lepo dočekaju?“

Gospodin Brabant je frknuo. „Ne može se sve u rukavicama, Dajen. Ne treba mu poseban tretman samo zato što je cr... samo zato što je novi učenik.“

„Ne, ali... Ne, naravno.“ Oči gospođice Loud su se ovlažile. Di je čula od Mimi da je njena učiteljica nekoliko puta stvarno zaplakala na času. Đaci su je iza leđa zvali Plačljiva Lodi.

Pogled gospodina Brabanta zaustavio se na Di, koja je čekala ispred njega. Nakašljao se i rekao: „Di, idi i dovedi ostale devojčice.“ Pokazao je grupicu koja je preskakala konopac. „Reci im da ću im uzeti konopac ako nastave da skaču posle prvog zvona.“

Bio je jedan od retkih učitelja u školi i, mada to ne bi trebalo da bude važno, za Di je zbog toga bio učitelj kog uvek treba poslušati, učitelj na kog treba ostaviti utisak ako je moguće – tako isto mislila je i o svom ocu, kome je uvek pokušavala da se umili kada dođe kući s posla.

Pohitala je do zaigranih devojčica. Preskakale su dva debela konopca koji su lepo pljeskali o tlo i skandirale su. Zastala je na trenutak jer je bio red na Blanku. Ona

je u ovoj igri bila neosporno najbolja u celoj školi, skakala je tako vešto da je mogla da ostane i po nekoliko minuta a da se ne saplete. Druge devojkice volele su pesmice koje traže od Blanke da prozove neku drugu ili da sama sebe isključi. Blanka je, naravno, volela da ostane u igri, pa je tog jutra uspela da ih navede da skandiraju ovo:

*Sladoled voćni sa puno šlaga
Kaži mi kome ću biti draga!
A, B, C, D...*

Ako se skakačica ne saplete na neko slovo, nastavlja se s brojevima do dvadeset, a zatim s omiljenim bojama. Blanka je sada skakala na boje, dugi crni uvojci su joj poigrali, a nije joj ni najmanje smetalo što je u sandalama s debelim đonom od plute. Di nikad ne bi skakala u takvoj obući; više je volela svoje bele starke i trudila se da joj uvek budu čiste.

Prišla je Mimi, koja je vrtela konopac.

„Ovo je *drugi* put da ponavljamo boje“, rekla je Di njena drugarica. „Razmetljivica jedna.“

„Gospodin B kaže da će vam uzeti konopce ako odmah ne prekinete“, izvestila ih je Di.

„Odlično.“ Mimi je spustila ruke i konopci na njenom kraju su se opustili, a na drugom su nastavili da se vrte još trenutak-dva. Blanka se saplela.

„Zašto ste stale?“, upitala je nadureno. „Mogla sam da padnem! Osim toga, htela sam da se vratim na abecedu da bih stala na K!“

Di i Mimi zakolutale su očima motajući konopce. Blanka je bila luda za Kasperom, najpopularnijim dečakom u šestom razredu. Istini za volju, i on kao da je bio lud za njom, mada su redovno raskidali.

Di je Kasper oduvek bio drag. To nije bilo sve: oboje su znali da im je lakše nego drugima, da ne moraju toliko da se trude da bi stekli prijatelje i poštovanje. Prošle godine Di je čak razmislila da li bi trebalo da se zaljubi u Kaspera ili čak da ode korak dalje i profura s njim. Kasperovo lice bilo je privlačno i otvoreno, a pogled njegovih plavih očiju bio je blag. No, iako je to delovalo prirodno, Di o njemu nije mislila na taj način. Bio joj je više kao brat; voleli su iste stvari i gledali su napred, a ne jedno u drugo. Mnogo je prirodnije bilo da Kasper bude s nekim neobuzdanim i energičnim kao što je Blanka.

„O, bože, ko je *ono*?“, povikala je Blanka. Iako je u razredu govorila malo, na igralištu je bila bučna i bez trunke stida.

Di je i ne pogledavši znala da Blanka pita za novog učenika. „On je iz Nigerije“, rekla je nehajno motajući konopac na ruku.

„Otkud znaš?“, upitala je Blanka.

„Tako kažu učitelji.“

„Crni dečak u našoj školi – ne mogu da verujem!“

„Ššš!“, pokušala je Di da je učutka strepeći da će je dečak čuti.

S Mimi i Blankom krenula je prema postrojenim đacima noseći konopce ispod miške. Konopci su se čuvali u kancelariji gospodina Brabanta i Di je bila odgovorna za njih – a znala je da je Blanka zbog toga ljubomorna na nju, kao i zbog prijateljstva s Mimi.

„Zašto je toliko voliš kad je tako čudna?“, upitala ju je Blanka jednom.

„Mimi nije čudna“, branila je Di svoju najbolju drugaricu. „Ona je... osetljiva. Ona sve oseća.“

Blanka je slegnula ramenima i zapevušila *Krokodilski rok* dajući tako znak da je razgovor završen. Trojna drugarstva su nezgodna; neko se uvek oseća izostavljeno.

Učitelj je sigurno rekao ovom đaku gde da pođe, pošto je sada stajao na kraju reda ispred gospodina Brabanta. Blanka je dramatično stala i zanjihala se na petama. „Šta ćemo sada?“, povikala je.

Di je malo oklevala, a onda stala iza novog učenika. Blanka joj se priključila i glasno prošaputala: „Da ne poveruješ! Stavili su ga u naš razred! Čik dodirni ga ako smeš.“

„Zaveži“, prosiktala je Di nadajući se da on nije čuo. Osmotrla ga je s leđa. Novi učenik imao je glavu divnog oblika nalik glinenom ćupu nastalom na grnčarskom točku. Di je pozelela da pruži ruke i uhvati je dlanovima. Kosa mu je bila kratko podšišana i ličila je na guste šumarke iznikle na oblinama brda – bila je potpuno

drugačija od modernih afro-frizura. Mada u školi niko nije nosio afro. U školi koju je Di pohađala nije bilo crnih učenika, kao što nije bilo ni crnih stanovnika u njenom susedstvu, mada je u Vašingtonu živelo toliko crnaca da je dobio nadimak Čokoladni grad. Ponekad je, kad ode s roditeljima u centar grada, viđala crnce i crnkinje s velikim afro-frizurama, a kad je kod Mimi na televiziji gledala *Soul trejn*, igrala je uz „Earth, Wind and Fire“ ili uz „Jackson Five“. Kod kuće nikada nije gledala tu emisiju; majka joj ne bi dozvolila da gleda crnce kako igraju i pevaju na televiziji. Di se dopadao Džermejn Džekson, mada više zbog širokog vragolastog osmeha nego zbog frizure. Njenim drugaricama više se sviđao mali Majkl, ali Di je smatrala da je on suviše očigledan izbor. To je bilo kao kad bi odabrala najslađeg dečaka u školi da se u njega zaljubi. Možda zato nikada nije razmišljala o Kasperu na taj način – a možda Blanka upravo zbog toga jeste. Ona je uvek bila sklona očiglednom.

„Di, ti ćeš se danas starati o našem novom učeniku.“ Gospodin Brabant je rukom pokazao na nju sa čela reda. „Pokaži mu gde je kantina, gde je muzički kabinet, gde su toaleti. Kad nešto ne razume u razredu, objasni mu. U redu?“

Blanka je zinula i munula laktom Di, koja je pak pocrvenela i klimnula glavom. Zašto je gospodin Brabant odabrao baš nju? Da li je kažnjava zbog nečega? Di nikada nije trebalo kažnjavati. Njena majka se postarala za to.

Njeni drugovi su se kikotali i sašaptavali.

„Odakle li je *ovaj*?“

„Iz džungle!“

„Aaa-aaa-aaa... Jao, to boli!“

„Nemoj da si dete.“

„Jadna Di, mora da se brine o njemu.“

„Zašto je gospodin B uzeo baš nju? Obično se dečak stara za dečaka.“

„Možda nijedan dečak nije hteo. Ja ne bih.“

„Ne bih ni ja!“

„Jeste, ali Di je ljubimica gospodina B – on zna da ga neće odbiti.“

„Pametno.“

„Čekaj malo – to znači da će ovaj dečak da sedi u našim klupama?“

„Ha-ha! Jadni Dankan, sedeće s novim učenicom! I Pati!“

„Ja ću da se premestim!“

„Gospodin B ti neće dati.“

„E baš hoću!“

„Samo ti sanjaj, drugar.“

Novi učenik se osvrnuo preko ramena. Lice mu nije bilo oprezno i namršteno kao što je Di očekivala, nego otvoreno i dobroćudno. Oči su mu bile crni sjajni novčići i radoznalo su je gledale. Podigao je obrve i razrogačio oči, a Di je prožela nekakva struja kao onda kad ju je neko čikao da dodirne električnu ogradu.

Nije mu ništa rekla, samo je klimnula glavom, on joj je uzvratio i ponovo se okrenuo prema čelu reda. Stajali su tako, nemi i obuzeti nelagodnom. Di je pogledala oko sebe da vidi da li ih još neko i dalje posmatra. Svi su ih posmatrali. Skrenula je pogled na kuću preko puta škole – to je bila Kasperova kuća – u nadi da će svi pretpostaviti da na umu ima važnije stvari nego dečaka ispred sebe koji kao da je treperio od elektriciteta.

Onda je videla crnkinju kako stoji s druge strane žičane ograde oko igrališta, prstiju upletenih u mrežu. Bila je niska, ali je izgledala viša jer joj je glava bila umotana u crveno-žuti visoki turban. Dugačka haljina bila joj je od iste tkanine jarkih boja. Preko haljine je nosila zimski kaput iako je bio početak maja i topao dan. Gledala ih je.

„Moja majka misli da ne umem da budem novi učenik.“

Di se okrenula, preneražena što je dečak progovorio. Na njegovom mestu ona ne bi ni zucnula. „Jesi li i ranije menjao škole?“

„Jesam. Tri puta za šest godina. Ovo mi je četvrta škola.“

Di je oduvek živela u istoj kući, išla u istu školu, imala iste drugove i bila je naviknuta na udobnu familijarnost u svemu što radi. Nije mogla ni da zamisli sebe kao novu učenicu koja ne poznaje svakoga – mada će uskoro, kada pređe iz osnovne škole u nižu gimnaziju, poznavati samo četvrtinu učenika prve godine. Iako je Di u mnogom pogledu prerasla svoju školu i bila spremna da krene u novu, ponekad ju je bolelo stomak od pomisli da će biti okružena nepoznatima.

Preko puta njih, iz drugog reda šestog razreda, Mimi je iskolačenih očiju pratila njihov razgovor. Di i Mimi su oduvek išle u isti razred i Di je bolelo što su poslednje godine u osnovnoj školi dodeljene različitim učiteljima, pa nije mogla stalno da bude sa svojom najboljom drugaricom, nego su se viđale samo na igralištu. To je takođe značilo da će Blanka, koja je išla u razred sa Di, pokušati da joj se približi, što je sada i radila – doslovno se naslanjala na nju i gledala novog učenika. Blanka je uvek dodirivala ljude, grlila ih, igrala se njihovom kosom, češala se o dečake koji joj se sviđaju.

Di ju je stresla sa sebe kako bi se bolje usredsredila na novog učenika. „Ti si iz Nigerije?“, rekla je želeći da pokaže kako već zna nešto o njemu. *Možda si drugačije boje*, mislila je, *ali ja te poznajem*.

Dečak je odmahnuo glavom. „Ja sam iz Gane.“

„Oh.“ Di nije imala pojma gde je Gana, samo je smatrala da je sigurno u Africi. On je i dalje delovao prijateljski, ali izraz mu se skamenio na licu i postao manje iskren. Di je bila odlučna da mu pokaže da zna ponešto o afričkoj kulturi. Mahnula je glavom prema ženi iza ograde. „Da li tvoja mama nosi dašiki?“ Znala je tu reč jer joj je za Božić njena tetka hipik poklonila pantalone sa takvom šarom. Da je obraduje, Di je nosila pantalone za božićnom večerom i morala je da istrpi majčino mrštenje i zadirkivanja svog starijeg brata da je obukla stolnjak iako već imaju jedan na stolu. Posle praznika gurnula je pantalone u dno ormara i od onda ih nije ni dotakla.

„Dašiki je košulja kakvu nose muškarci u Africi“, rekao je dečak. Mogao je da se naljuti ili da joj se naru-ga, ali je samo izneo činjenice. „Ponekad dašiki nose i crni Amerikanci kada žele nešto da dokažu.“

Di je klimnula glavom, mada se zapitala šta to crnci žele da dokažu. „Mislim da ih je grupa 'Jackson Five' jednom nosila na televiziji.“

Dečak se nasmešio. „Ja sam mislio na Malkolma Iksa – on je jednom nosio dašiki.“ Sada joj se činilo da je malo zadirkuje. Di je otkrila da joj to ne smeta ako mu zbog toga ukočeni kruti izraz nestane s lica.

„Moja majka nosi haljinu od kente“, nastavio je. „To je tkanina iz moje zemlje.“

„Zašto je obukla kaput?“

„Kad nismo u Gani, hladno joj je čak i kad je napo-lju toplo.“

„Da li je i *tebi* hladno?“

„Ne, meni nije hladno.“ Dečak je govorio punim zvaničnim rečenicama, onako kako su Di i njeni drugovi govorili jednom nedeljno na času francuskog. Naglasak mu nije bio američki, mada se služio nekim američkim frazama. Više je ličio na britanski. Njena majka je volela da gleda televizijsku seriju *Gore, dole*; ovaj dečak pomalo je govorio kao ti glumci, mada ne toliko odsečno i otmeno, nego melodičnije, verovatno zbog svog maternjeg jezika. Pune rečenice, izgovaranje reči bez skraćivanja, pevuckavi ton, otvoreni samoglasnici – zbog svega toga Di je došlo da se nasmeši, ali nije htela da bude neučtiva.